

Байдюк Л.М.

викладач кафедри фахових методик та
інноваційних технологій у початковій школі
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
м. Умань, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ФОРМ І МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Критеріями емпатійної культури педагога є визнання особистісних пріоритетів та інтересів майбутніх учителів початкової школи; усвідомлення гуманістичних цінностей педагогічної професії, емпатія, готовність до морального вибору, тактовність, вольова регуляція, дотримання норм учительської етики; уміння рішуче діяти у конфліктних ситуаціях.

Емпатійна культура вчителя виявляється у дотриманні принципів його професійної поведінки у ставленні до вихованців, студентського колективу, батьків, колег, самого себе, керівництва школи, суспільства в цілому.

На основі концептуальних положень гуманістичної етики, розроблена нами методика передбачала проведення певної підготовчої роботи з учителями експериментальних груп (виступи на педагогічних і координаційних радах, засіданнях методичних секцій викладачів і кураторів, співбесіди та семінари тощо). Наводимо приблизну тематику повідомлень.

1. Феномен емпатійної культури.
2. Формування емпатійної культури у майбутніх учителів початкової школи як педагогічна проблема.
3. Емпатія та історія етичних вчень.
4. Сутність і функції моралі.
5. Емпатійні категорії у сучасному вихованні.
6. Емпатійність міжособистісного спілкування.
7. Емпатійна культура вчителя.

8. Роль сучасної сім'ї у вихованні основ емпатійної культури у підростаючого покоління.

9. Вікові особливості формування емпатійної культури у майбутніх учителів початкової школи.

10. Використання навчально-виховного потенціалу у вихованні основ емпатійної культури майбутніх учителів початкової школи.

11. Програма педагогічного спостереження за вихованістю емпатійної культури у майбутніх учителів початкової школи.

12. Використання інноваційних технологій і методик у вихованні основ емпатійної культури майбутніх учителів початкової школи.

13. Організація позааудиторної роботи у ВНЗ з формування емпатійної культури майбутніх учителів початкової школи.

Ефективність процесу формування емпатійної культури у майбутніх учителів початкової школи залежить від забезпечення наступності між дошкільною та початковою ланкою у вихованні основ емпатійної культури підростаючого покоління. Круглий стіл „Взаємодія вихователів дошкільних навчальних закладів та вчителів початкової школи” передбачав такі питання для обговорення:

- використання виховного потенціалу дошкільного навчального закладу у створенні педагогічних умов для формування емпатійної культури дошкільника (Базова програма);

- наступність і послідовність формування емпатійної культури майбутніх учителів початкової школи;

- вікові особливості формування емпатійної культури у майбутніх учителів початкової школи;

- емпатія взаємодії педагогів і студентів;

- емпатійна культура сучасного педагога.

У діловій грі „Обмінся думками” вчителям пропонувалось змалювати словесний портрет випускника ВНЗ, що допомогло краще зрозуміти динаміку морального становлення майбутніх учителів початкової

школи. Тоді як мозковий штурм «Лист до ...» показав проблеми формування емпатійної культури майбутніх учителів початкової школи, непослідовність і безсистемність виховних зусиль дошкільних закладів і початкової школи. Мозковий штурм передбачав певні завдання для учасників. Так завданням для вихователів дошкільного закладу було написати листа вчителю початкової школи, у якому він формулював свої пропозиції забезпечення наступності між дошкільною та початковою ланками освіти і виховання, а завданням для вчителя початкової школи було скласти листа для вихователя дошкільного закладу, у якому зверталась увага на упущення у вихованні основ емпатійної культури дошкільників.

Така спільна робота дозволила виробити спільну стратегію і забезпечити принцип наступності, послідовності і систематичності у вихованні основ емпатійної культури у майбутніх учителів початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аверин Н. М. Введение в этику: учебное пособие / Н. М. Аверин – Тамбовский гос. ун-т им. Г. Р. Державина. – Тамбов: Издательство ТГУ, 2011. – 109 с.
2. Васянович Г. П. Педагогічна етика: навчально-методичний посібник / Г. П. Васянович. – Львів: Норма, 2007. – 344 с.
3. Голик Н. В. Этическое в культуре: дис. ... доктора философ. наук: 09.00.13 – 09.00.05 / Голик Надежда Васильевна. – СПб, 2002. – 356 с.